

В Країні Життя.

Вийшов Чоловік з Країни Небуття і по дев'ять-місячний мандрівці став на границі Країни Життя. Тут стрінувся його любові Голод. І сказала любов до Чоловіка:

— Я буду твоїм найкращим супутником в сій, тобі невідомій країні; я напою тебе солодощами істнованя, твій шлях оздоблю бярвами веселки, буду сонцем твоєї душі, а твій рід зроблю безсмертним і всевідучим.

Любови звати мене і задля мене підеш шляхами сєї країни. Сказавши се, Любов узяла Чоловіка за ліву руку і поцілувала його. Зрадів Чоловік і заплакав на радість. А Голод сказав до нього:

— В отсій країні я буду твоїм сторожем, обороною твоєї сили і захитником перед невчасними нападами ворога з країни Смерті. Я науку тебе, що чинити, щоб у тебе були сила і охота до мандрівки в сій країні і буду твоїм учителем практичних діл. Моє ім'я Голод, а ти будеш бояти ся і шанувати мене. Так говорив Голод, взяв Чоловіка за праву руку і пішли їх троє шляхом Життя — Чоловік задоволений, що зараз на вступі стрінув таких ласкавих товаришів.

Весело і безжурно перейшов Чоловік округи віку дитячого і хлопнячого і гордували ся ним Любов, матір і Голод-батько. А далі життєвий шлях завів його в округ віку зрілого. Тут Чоловік, виконуючи раз по приказу Голода якесь практичне діло, стрінув Кривду, а ся погана тварюка піймала його в сїті Капіталізму, що був єї рідним сином. За Чоловіком пішли в неволю Любов і Голод, його невідступні, — і тяжкі часи настали тепер для трох шутників. Камінем і вибоями устелений був шлях, яким ішли, а нужда у постаті великої чорної птахи кружляла понад Чоловіком і включала його змарніле тіло. Любов утомилась і вахурилася ся а незадоволенням Голод тягнув ся тяжкою колодою за ру-

кою Чоловіка. Слідом за нещасними ступала люта Кривда і сквално сивала краплі крови, що капали з поранених камінем ніг Чоловіка. І здавало ся йому, обесиленому і безпомічно, що мабуть доведеть ся марно агитувати в середині Життя намірним невольником серед капіталістичної пущі. Та стало ся інакше.

(Одного дня побачив Чоловік, як шляхом, йому на стрічу, ступала висока, світлана постать жіноча, а за нею довгими-предовгими рядами ішли люди з червоними прапорами. Жінка попереду ступала легко іско-ро, хоч єї очі були завязані сірою хустинкою. В одній руці вона несла меч обоєч-ний, а у другій золоту вагу. Нараз дивний сей похід зупинив ся, а передова жінка підійшла ближше до Чоловіка і так промовила до нього:

— Я єсьм Справедливість, відвічний ворог Кривди і судия Смерті. Люди, що йдуть за мною з червоними прапорами — се мої прихильники і творці майбутнього ладу суспільного, що йому на ім'я Соціалізм. Сі люди зуть себе Соціалістами, а ти ставай в ряди з ними та ходи за мною.

Так сказала Справедливість і пустила ся далше в дорогу. Переднею утікала стара Кривда, а за нею ішли мільйони з червоними прапорами, ішов за нею Чоловік — знова задоволений, веселий і щасливий. Його ліва рука весела Любов, твоя і усміхнена, а правої руки Чоловіка держав ся Голод, дужий і спокійний, з революційною піснею на устах, що єї співали Соціалісти на шляху Життя у походи вперед.

І не бачив Чоловік більше кривди в країні Життя, а відходячи по скінченній мандрівці назад в країну Небуття — зрозумів, що тільки в товаристві Справедливості, Любові і Голоду з безпечною мандрівкою шляхами Життя.

Даміан Бориско.

3 воєнних образків.

Кількох африканських жовнів вихили ся з вікон поїзда. Декотрі мають бабалажовані голови. Другі мають руки обв'язані ажно по нахи. Богато з них курить гордо зі своїх білих файок.

Оден чорний великий, потягаючи сильно з люльки, аби закрити біль в раненій руці, розказує ломаною французькою мовою, як то він і ще других сімнадцятих з чорного полку забрали від неприятели мітрайлезу (машинний карабін.)

Вони дістали розказ з компанією піхоти, удержати в своїх руках луку, що грає на чорній люльці. Нагло відділи німецьких драгонів побачив їх і почав на них стріляти зі скорострільної гармати з відстані 400 ар-

дів. Тоді вісімнадцятьох з полку сінгалезійських муринів в розярено кинули ся на них з наложеними ба-йонетами і очистили позицію. „Але не оден з нас дістав шаблею.“

„Сірка д Парі“, де стояло ся цівтора тисячки бельгійських утікачів, витікає як люлька стайня. Долівка широкі коритарів покрита соломкою, яка вже змокрила; на ній видно бездомних і нужденних людей багато в стані крайньої розпуки. Доглядаючи Червоного Хреста, поли, жовніри і лікарі все вештають ся серед товпи, обслуговуючи їх.

На вході галі поставлено велику бочку пива і жовнір почав обділювати найомі- мушан і хлопців, що прихо-

дили до него довгим рядом.

В середині амфітеатру були діти різного віку, величини і вигляду. Не видно було багатого багажа, бо видно кождий брав лиш тро- хі річий і посишній утечі. Вечера їх складала ся з чорної кави і великої кромки хліба з кавалком волового мяса.

Оден старий мушан сидів в куті на мішку соломи і розказував:

„Мене називають Жан Божон. Я мав малий склеп з вином в місті Грієне. Коли оголошено мобілізацію, мої два сини, оба гарні хлопці, поїхали до своїх полків. Мої дочки, яких в мене є дві, отся і ще друга, лишили ся коло старого батька.“

Дочка, яку батько згадав, мала яких 10 літ, але з лица видно її лиш очі, решта була завинена в бандажі. Він говорив далше:

„Видите її бідне лице? Отсе якийсь Німець причина того. Як вони прийшли, казали собі дати вина, я дав а оден з них почав нападустувати її. Як вона не давала, він вдарив її так що вона впала на ляду і зломала собі шок.“

Потім старий розказував про утечу і біду, яку пере- ходили.

„По якімсь часі моя дру- га донька сіла умучена коло дороги, а сея дівчина пішла з мною шукати яко- го підводу. Троха далше ми побачили коня без їзди і з трудом зловили його, сі-

ли обое на него і вернули до доньки. Ми не відійшли бу- ли на бічше як на пів го- дини, але як ми вернули, її вже там не було.“

„Де вона діла ся, я не зна- ю. Ми цілу ніч за нею шу- кали, але не знайшли нії сліду. Відтак нами заняв ся Червоний Хрест. Я не знаю де вони мене найшли і як, а лиш памятаю, що я цілий день і ранок молив ся за свою дочку, що пропала, аби вернула ся до мене.“

Ишла утікачка з Вальєн- штат, розказуючи свою у- течу з Бельгії, говорила:

„Не питайте мене за ті страшенні річі, які я бачила, як я сюди йшла. Я страти- ла мужа і брата, які оба зги- нули в борбі за слушну справу і тепер я сама оста- ла з п'ятьма малими дітьми. Найтяжша мука, яку я тер- піла, то був голод. Через три дні ми не мали нічого иншого в устах крім за- сохлого хліба. Найгірше ме- не мучило те, що я не мо- гла дати нічого моїм голод- ним дітям.“

Оден реставратор в Шене розказував:

„Як вчули, що Німці зближають ся, я втік з жін- кою через ріку до Ліжж. Все тепер мені видає ся сном. Зараз перед занятєм Ліжжу через Німців, ми покинули його разом з другими. Я ні- коли не забуду того виду, що я бачив вздовж дороги, як порубані групи і равені вмираючі залягали напу до- рогу.“

Зерно доспіває.

Історія людства розвиває ся безвинно наперед, та розвиток сей на зверхний вигляд не йде все прямою не- змінною дорогою. Раз підносять ся робучі маси, щоб смілою боротьбою видерти більший кусок хліба від всемо- лучого капіталу, щоб здобути нові політичні права від буржуазійної держави. То знова на переімену зміняє ся політична і соціальна реакція. Нові тягари наложени на нарід, збільшений вишок робучих мас як консументів придаєтьє ті економічні здобутки, виборені в тяжкій боротьбі, зменшає значіне політичних здобутків. Коли притягати ся до політичного життя лиш поверховно, то бачимо все або одну або другу з борючих силсторію на вер- ху — та в дійсності там у глибині людської суспільності відбуває ся невинно велике діло пере- вороту.

Капіталізм безвинно формує підстави людської праці і життя. Рік річно, день за днем нові вина- ходи заглушають ручну працю машиною, живого робі- тника залізном і сталю: І здавало-би ся, що коли маши- на всюди заступає живу робучу силу, то мусить і раз враз зменшати ся число промислових робітників. Та- рівночовно зі зміною продукції з ручної на машинову йде таким самим скорим ходом акумуляція, то значить нагромаджене багатство зростає швидше властиве- лів. Кождий рік людської праці збільшає багатство капі- талістів. Нагромаджене багатство збільшає ся далше, бо кождий доляр вложений капіталістом у якесь підпри- ємство, у банк або касу ошадности приносить процент. Коже побільшене гроша вимагає нової людської праці вимагає збільшеня продукції товарів то значить чим більше зиску приносять маєтєв капіталістів, тим біль- ше они мусять витворювати продуктів, а тим самим більше робітників запрячи до праці, і тому бачимо таке, що тепер кожда держава етарася здобути новий ринок збуту для надвички вироблених товарів, а рівночас- но збільшає зростає продукцію, випроковує зростає більше тих товарів, і закладає зростає нові фабрики і підприємства. Ті нові під- приємства забирають тих робітників, яких машина ви- гнала з давніших фабрик. У часах великого розвитку замайє навіть капіталови тих робітників яких машина вигнала, він забирає в свою службу ще і спролетаризо- ваних фермерів які цілими масами прибувають до проми- слових місць. І так помімо нових винаходів, які заглушають машинною працю робітників, зростає число промислових робітників незвичайно швидко. Що року більш маси на- роду збирають ся в містах і промислових центрах, а се-

ла вилюнокують ся через еміграцію. Типічним приміром того є Німеччина, яка з капіталістично і промисло- більше розвиненим краєм в Європі, Населена Німеччи- на зросла в протягу послідних літ о 4 і пів міліона. Але сей зріст людности відбув ся лиш у містах і промисло- вих осередках, а сільське населенє не то що не зросло, але ще і трохи зменшило ся. Таке скорє розширенє промислу має свій вплив на життя робітників; сільська господарка, якій промисл забирає тільки робучих сил, не може своєї продукції збільшити на стільки, щоб за- ошадити засобами живности сильно збільшене міс- ке населенє. Наслідком того дорожють засобами жив- ности. Продукція сирого матеріалу не витворює вже на- двички, бо все поглотує збільшеня продукція в наслід- док того дорожє і сирий матеріал. Приміром збір бавов- ни в Америці збільшив ся в двое в протягу десяти літ, але ціна бавовни така сама висока як була перед десяти роками, Чому ж се так? Тому, бо в посліднім десяти- літтю зросло незвичайно число фабрик з бавовняними ви- робами, так що продукція бавовни не може покрити за- потребаня тих фабрик, то значить не може достарити фабрикам тільки бавовни. Так само має ся річ зі збіжжєм, мясом, вовною, шкірою, вуглем залізлом і т. д. Сегодні є на світовім ринку ціна на поживу і сирий матеріал висока тому, бо рільництво і гірняцтво не в силі достар- чати тільки матеріалу як вимагає того шалено скорий розвиток продукції.

Але там що мають в своїх руках промисл і рільну господарку не вистарчає ще то швидко піднесене ціни на світовім торі.

На їх приказ держава замикає границі цінами. За ти- ми ціловими мурами організують ся промисловці і влас- тителі копалень в картелі, а дідачі творять собі союзи. Такі картелі то є злуки капіталістів усувають всяку кон- куренцію. Капіталісти означують скільки товарів має ся пустити кождого місяця на торг усувають безпосеред- ні зносини продуцента з консументом і тим способом не допускають дозвняжки ціни. Панованє над цінами у якімсь державі є зовсім в руках капіталістів тої держави. Дав- нійше ставали товари дешевшими, коли якийсь новий винахід або технічне улпшенє зменшували кошта про- дукції — тепер ціна підноситься ся безнастанно в гору. Збільшенє платні, яке робітники здобувають собі страй- ками, не має жадного значіня, бо націють єго та величез- на організація і концентрація капіталу. Правда робітник дістає тепер в суботу о кілька долярів більше, але ті гроші не мають такої ціни як давнійше.

Та капіталісти не вдовольють ся тим великанськи- ми зисками, які тягнуть з кишень робучого народу.

Тепер страйк у якімсь — одній фабриці, є страйком у цілій тім фаху, є загальною бор- бою. На кождий страйк відповідають тепер підприємці локавтом, то є видаленєм з праці всіх робітників і то не лиш одної фабрики, або одного підприємця, але всіх злу- чених підприємців того фаху. Сегодні страйк у великім промислі є боротьбою на цілій лінії, як приміром бачили ми се недавно в Англії підчас страйку углекопів.

Усе те, що ми дотепер казали має свій вплив на по- літичні борби. Бо держава теперішня не є нічим иншим лиш союзом капіталістичної класи. А борба, яку класа капіталістична веде проти робітничої класи є також бор- бою тої держави. Она ненавидить робітників яко своїх ворогів. Капіталістичне суспільство стоїть сегодні на вершці свого розвитку. Єго державним ідеалом є силь- не, самодержавне правліне проти народу. І в тім бачимо ми поясненє, чому парламент не може нічо- хосенного перевезти; соціал-демократична партія му- сить витрачувати всю силу на те, щоб не допустити до зрабованя прав народу.

І так та невинна борба хитає ся то в сей, то в той бік. Сегодні здобув пролетаріат щось для себе, завтра зни- щили той здобуток новою кривдою. Але сей розвиток економічний, який ми змальовали стремить до одного:

Чим більш будуть маси, яких за- пряже в свою страшну службу капі- талізм, тим горячіші будуть борби, тим більше людей буде відчувати неможливість теперішнього суспіль- ного ладу, тим більше людей буде підкопувати той капіталістичний лад і працювати над будовою нової суспільности... Капіталізм то справдішній ре- волюціонер, він скопує землю і сіє на ній зерно буду- чих революцій. То зерно вішло вже давно а коли оно доспіє то зависить від свідомости робучого народу.

(Після „Айзенбаєра“ — Т. В.)

СИТУАЦІЯ В ПОЛЬЩІ.

Польські часописи доно- сять, що ситуація в Поль- щі не певна. Урядових віс- тий К.С.С.Н. нема. Те є ли- ше зиснім, що повстане К.С.С.Н. проголосив і поль- ські стрілецькі дружини пе- рейшли через кривавий хрест воєнний. Військова цен- зура є так строга, що не до- пускає проголосити ані од- ної телеграми. З революцій- них кругів російських дові-

дуємось ось що: ціла Гали- чина узброєна. Число пов- станців обчислюють на 100,000 людей. Правдоподібно польські відділи Стрільців та Соколів добре вправились в тіло царату, коли росій- ський уряд проголосив, що кождого Поляка зловленого з зброєю в руці — сейчас вішати. Отже фактом є, що повстане розпочалося, вибо- рено Народну Управу і бор- ба веде ся далше.